



**Republika e Kosovës**

**Republika Kosova-Republic of Kosovo**

*Qeveria-Vlada-Government*

*Zyra e Kryeministrit-Ured Premijera-Office of the Prime Minister*

---

**UDHËZIM ADMINISTRATIV Nr. 15/2008 PËR PROMOVIMIN E PËRDORIMIT EFIÇIENT TË  
ENERGJISË NGA PËRDORUESIT PËRFUNDIMTAR DHE SHËRBIMET ENERGETIKE**

**ADMINISTRATIVNO UPUSTVO Br. 15/2008 O PROMOCIJI EFIKASNE POTROSNIJE ENERGIJE OD  
STRANE KRAJNJIH POTROSACA I ENERGETSKE USLUGE**

**ADMINISTRATIVE INSTRUCTION No. 15/2008 ON PROMOTION OF EFFICIENT CONSUMPTION OF  
ENERGY BY END-USERS AND ENERGY SERVICES**

<p>Në mbështetje të nenit 93(4) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, në pajtim me nenin 4.3 të Rregullores së Punës së Qeverisë Nr. 01/2007, në përputhje me kërkesat që dalin nga neni 10 të Ligjit për Energji Nr. 2004/8;</p>	<p>Na osnovu člana 93(4) Ustava Republike Kosova, članom 4.3. Poslovnika Vlade br. 01/2007, i u skladu sa odredbama člana 10. Zakona o Energetici Br. 2004/8;</p>	<p>Based on article 93(4) of the Constitution of the Republic of Kosova, in accordance with Article 4.3 of the Rules of Procedure of Government No. 01/2007, and in accordance with requirements deriving from Article 10 of the Law on Energy No. 2004/8;</p>
<p>Nxjerr</p> <p><b>UDHËZIM ADMINISTRATIV Nr.15/2008 PËR PROMOVIMIN E PËRDORIMIT EFIÇIENT TË ENERGISË NGA PËRDORUESIT PËRFUNDIMTAR DHE SHËRBIMET ENERGETIKE</b></p> <p><b>Neni 1 Qëllimi</b></p> <p>Qëllimi i këtij udhëzimi administrativ është nxitja e përmirësimeve të kostos-efektive për rritjen e efijencës në përdorimin e energjisë si dhe kursimin e saj nga konsumatorët përfundimtar, duke:</p>	<p>Usvaja</p> <p><b>ADMINISTRATIVNO UPUSTVO Br.15/2008 O PROMOCIJI EFIKASNE POTROSNJE ENERGIJE OD STRANE KRAJNJIH POTROSACA I ENERGETSKE USLUGE</b></p> <p><b>Član 1 Svrha</b></p> <p>Ovo administrativno uputstvo ima za cilj da se promoviše povećanje ekonomičnosti i uveća efikasnost u potrošnji energije, kao i ušteda energije od strane krajnjeg potrošača putem:</p>	<p>Hereby</p> <p><b>ADMINISTRATIVE INSTRUCTION No.15/2008 ON PROMOTION OF EFFICIENT CONSUMPTION OF ENERGY BY END-USERS AND ENERGY SERVICES</b></p> <p><b>Article 1 Purpose</b></p> <p>The purpose of this Administrative Instruction is promoting improvement of cost-effectiveness and increasing efficiency of energy consumption, and energy saving by end-users, through:</p>
<p>a) vendosur caqet indikative të</p>	<p>a) Određivanja opštih indikativnih</p>	<p>a) Setting general indicative goals</p>

<p>përgjithshme për kursimin e energjisë;</p> <p>b) nxitur zhvillimin e kuadrit rregullator si dhe zbatimin e masave, mekanizmat dhe instrumenteve financiare relevante, dhe</p> <p>c) ndihmuar zhvillimin e tregut për shërbimet energjetike.</p>	<p>ciljeva za uštedu energije;</p> <p>b) Promovisanja razvoja regulatornog okvira i primene mera, mehanizama i relevantnih finansijskih instrumenata, i</p> <p>c) Pomaganja tržišnog razvoja za energetske usluge.</p>	<p>for energy saving;</p> <p>b) Promoting development of regulatory framework and implementation of measures, mechanisms and relevant financial instruments, and</p> <p>c) Assisting market development for energy services.</p>
<p><b>Neni 2</b> <b>Pushëzbatimi</b></p> <p>1. Ky udhëzim administrativ zbatohet nga ofruesit e shërbimeve energjetike dhe masave përmirësuese të efikasitës së energjisë, shpërndarësit e energjisë, operatorët e sistemeve të shpërndarjes dhe nga kompanitë që shesin energji me pakicë.</p> <p>2. Përfshatim nga ky UA bëjnë shpërndarësit e vegjël, operatorët e vegjël të sistemeve shpërndarëse dhe kompanitë e vogla që shesin energji me pakicë.</p>	<p><b>Član 2</b> <b>Regulisnje</b></p> <p>1. Pružaoci energetskih usluga, distributeri energije, operateri sistema distribucije i preduzeća koja se bave maloprodajom su dužni da primene ovo Administrativno uputstvo kao i mere za unapređenje energetske efikasnosti.</p> <p>2. Manji distributeri, manji operateri sistema distribucije i manja preduzeća za maloprodaju su izuzeti iz ovog AU.</p>	<p><b>Article 2</b> <b>Matter of regulation</b></p> <p>1. This Administrative Instruction shall be implemented by energy service providers and improvement measures for energy efficiency, energy distributors, distribution system operators and retail sale companies.</p> <p>2. Small distributors, small distribution system operators and small retail sale companies are an exception to this AI.</p>
<p><b>Neni 3</b> <b>Përkufizimet</b></p>	<p><b>Član 3</b> <b>Definicije</b></p>	<p><b>Article 3</b> <b>Definitions</b></p>

<p>1. Shprehjet e përdorura në këtë udhëzim administrativ kanë këtë kuptim:</p> <p><b>“Eficiencia e energjisë”</b> nënkupton raportin në mes një produkti të caktuar, shërbimi, malli apo energjie të prodhuar me energjinë e shfrytëzuar për prodhimin apo sigurimin e tyre.</p> <p><b>“Përmirësimi i eficiencës së energjisë”</b> nënkupton rritje e eficiencës në përdorimin përfundimtar të energjisë që vrit si rezultat i ndryshimeve teknologjike, të sjelljes ndaj përdorimit të energjisë dhe/apo ndryshimeve ekonomike;</p> <p><b>“Kursimet e energjisë”</b> nënkupton një sasi e energjisë së kursyer e përcaktuar nga matja dhe/ose vlerësimi i konsumit para dhe pas zbatimit të një apo më shumë masave për përmirësimin e eficiencës së energjisë, duke marrë parasysh kushtet e jashtme që kanë ndikim në konsumin e energjisë;</p> <p><b>“Shërbim energjetik”</b> nënkupton përfitim, dobi apo e mirë e përfutur nga kombinimi i energjisë me teknologji eficiente dhe/apo me një veprim, i cili mund të përfshijë operimet, mirëmbajtjen dhe kontrollin e</p>	<p>1.Pojmovi upotrebljeni u ovom Administrativnom uputstvu imaju sledeće značenje:</p> <p><b>“Energetska efikasnost”</b> označava odnos između određenog proizvoda, usluge, dobra ili proizvedene energije i potrošene energije za njenu proizvodnju ili snabdevanje.</p> <p><b>“Unapređenje energetske efikasnosti”</b> označava povećanje energetske efikasnosti krajnje potrošnje kao rezultat tehnološke promene, načina potrošnje energije i, ili ekonomske promene;</p> <p><b>“Ušteda energije”</b> označava količinu uštedene energije, određene merenjem i, ili procenom potrošnje pre i nakon primene jedne ili više mera za unapređenje energetske efikasnosti, uzimajući u obzir spoljašnje uslove i njihov uticaj na potrošnju energije;</p> <p><b>“Energetska usluga”</b> označava fizičku korist, profit ili dobro dobijeno kombinovanjem energije sa efikasnom tehnologijom i, ili delovanjem, što može da obuhvati radove, održavanje i</p>	<p>1.Terms used in this Administrative Instructions have these meanings:</p> <p><b>“Energy efficiency”</b> means relation between a certain product, service, good or energy produced and energy consumed for its production or provision.</p> <p><b>“Improvement of energy efficiency”</b> means increased efficiency of end-consumption of energy as result of technological change, behaviour in consumption of energy and/or economic change;</p> <p><b>“Energy saving”</b> means an amount of energy saved, determined by measurement and/or assessment of consumption before and after implementation of one or more measures for the improvement of energy efficiency, while ensuring consideration of external conditions with an impact on energy consumption;</p> <p><b>“Energy service”</b> means physical benefit, profit or good obtained from combining energy with efficient technology and/or action, which may include operations, maintenance and</p>
---	---	---

<p>nevojshëm për realizimin e shërbimit. Shërbim ky i realizuar sipas një kontrate dhe që në kushte normale ka dëshmuar që çon ne përmirësim e verifikueshëm, matshëm apo vlerësueshëm të efikasitës së energjisë dhe/ose të kursimit të energjisë primare;</p>	<p>neophodnu kontrolu u pružanju usluge; uslugu pruženu na osnovu ugovora a za koju je dokazano da u normalnim uslovima vodi ka energetskejoj efikasnosti i, ili uštedi primarne energije što je moguće proveriti, izmeriti ili znatno unaprediti;</p>	<p>necessary control in providing the service; a service provided pursuant to a contract and which in normal conditions has proven to lead to verifiable, measurable or valuable improvement of energy efficiency and/or saving of primary energy;</p>
<p>“Mekanizmat për eficiencën e energjisë” nënkupton instrumente të përgjithshme të përdorura nga organet qeveritare për të krijuar një kornizë mbështetëse ose masa nxitëse për akterët e tregut për të ofruar dhe blerë shërbime energetike dhe masa tjera përmirësuese të efikasitës së energjisë;</p>	<p>„Mehanizmi energetske efikasnosti” označavaju opšte mehanizme koje vladini organi koriste kako bi stvorili okvir za podršku ili podsticaj za učesnike na tržištu u pružanju i kupovanju energetskeih usluga, kao i druge mere za unapređenje energetske efikasnosti;</p>	<p>“Energy efficiency mechanisms” means general instruments used by government bodies to create a supporting framework or incentives for the market players in offering and purchasing energy services and other energy efficiency improvement measures;</p>
<p>“Programet për përmirësimin e efikasitës së energjisë” nënkuptojnë aktivitetet që fokusohen në grupet e konsumatorëve përfundimtar që normalisht shpiejnë në përmirësimin e verifikueshëm, matshëm apo të vlerësueshëm të efikasitës së energjisë;</p>	<p>„Programi za unapređenje energetske efikasnosti” označavaju aktivnosti usmerene na grupe krajnjih potrošača koje obično vode ka energetskejoj efikasnosti koju je moguće proveriti, izmeriti ili znatno unaprediti;</p>	<p>“Energy efficiency improvement programs” mean activities focussed on end-consumer groups which normally lead to verifiable, measurable or valuable improvement of energy efficiency;</p>
<p>“Masat për përmirësimin e efikasitës së energjisë” nënkuptojnë të gjitha veprimet që shpiejnë në përmirësimin e verifikueshëm, matshëm apo të vlerësueshëm të efikasitës së energjisë;</p>	<p>„Mere za unapređenje energetske efikasnosti” označavaju sve mere koje vode ka energetskejoj efikasnosti koju je moguće proveriti, izmeriti ili znatno unaprediti;</p>	<p>“Energy efficiency improvement measures” mean all actions leading to verifiable, measurable or valuable improvement of energy efficiency;</p>
<p>“Kompania e shërbimeve energetike (ESCO)” nënkupton personin juridik që</p>	<p>„Preduzeće za energetske usluge (PEU)” označava fizičko ili pravno lice</p>	<p>“Energy service company (ESCO)” means a natural or legal person providing</p>

<p>ofron shërbime energjetike dhe/ose masa të tjera përmirësuese të efijciencës së energjisë tek konsumatori i energjisë dhe që merr pjesë për një pjesë të caktuar të rezikut financiar gjatë ofrimit të shërbimit. Pagesa për shërbimet e kryera bazohet (tërësisht apo pjesërisht) në arritjen e përmirësimeve të efijciencës së energjisë dhe në përmbushjen e kriterëve tjera të performances për të cilat është rënë dakord;</p>	<p>koje pruza energetske usluge i, ili druge mere za unapređenje energetske efikasnosti potrošačima energije i koje pružima određeni deo finansijskog rizika u pružanju takve usluge. Plaćanja za pružene energetske usluge su zasnovana (delimično ili u potpunosti) na realizaciji unapređenja energetske efikasnosti i ostvarivanja dogovorenih kriterijuma učinka;</p>	<p>energy services and/or other energy efficiency improvement measures to energy consumers and undertaking a certain share of financial risk in providing such service. Payments for energy services provided is based (partially or fully) on realization of energy efficiency improvement and accomplishment of other performance criteria agreed upon;</p>
<p><b>“Kontraktimi i performancës të energjisë”</b> nënkupton marrëveshje kontraktuale në mes përfutjesit dhe ofruesit (normalisht një ESCO) të një mase për përmirësimin e efijciencës së energjisë, ku investimet për atë masë paguhen proporcionalisht me nivelin e arritjes të përmirësimit të efijciencës së energjisë siç është përcaktuar në kontratë;</p>	<p><b>“Ugovor o energetskom učinku”</b> označava ugovorni sporazum između korisnika i snabdevača (obično PELJ) o meri za unapređenje energetske efikasnosti, gde se investicije za takvu meru plaćaju u proporciji sa nivoom ostvarene energetske efikasnosti a kako je dogovoreno ugovorom;</p>	<p><b>“Energy performance contracting”</b> means a contractual agreement between the beneficiary and provider (normally an ESCO) on an energy efficiency improvement measure, where investment for such a measure are paid in proportion with the level of achieved energy efficiency as agreed upon by contract;</p>
<p><b>“Financimi prej palës së tretë”</b> nënkupton një marrëveshje kontraktore që përfshin një palë të tretë, përveç furnizuesit të energjisë dhe përfutjesit nga masa përmirësuese të efijciencës së energjisë që ofron kapitalin për atë masë dhe që e ngarkon përfutjesin me një detyrim financiar ekuivalent me një pjesë të kursimit të energjisë të arritur si rezultat i masës së ndërmarrë për përmirësimin e efijciencës së energjisë. Pala</p>	<p><b>“Finansiranje treće strane”</b> označava ugovorni sporazum u kome je uključena treća strana – osim snabdevača energije i korisnika mere za unapređenje energije – koja obezbeđuje kapitalno ulaganje za takvu meru, a koja na korisnika stavlja teret finansijske odgovornosti jednake udelu u ostvarenoj uštedi energije kao rezultat mere preduzete za unapređenje energetske efikasnosti. Treća strana može</p>	<p><b>“Third party funding”</b> means a contractual agreement which includes a third party – apart from energy supplier and beneficiary of energy improvement measure – providing capital investment for such a measure, and burdening the beneficiary with a financial liability equivalent to the share of energy saving realized as a result of measure undertaken for improvement of energy efficiency. A</p>

<p>e tretë mund të jetë ose jo një kompani e shërbimeve energjetike (ESCO);</p> <p><b>“Auditimi i energjisë”</b> nënkupton një procedurë sistematike për të siguruar njohuri adekuate për profilin ekzistues të konsumit të energjisë të një ndërtese ose një grupi ndërtesash, të një operimi dhe/ose instalimi industrial ose të një shërbimi privat ose publik, si dhe për të identifikuar dhe kuantifikuar mundësi kost-efektive për kursimin e energjisë dhe për të raportuar konstatimet;</p>	<p>biti preduzëce za energetske usluge (PPEU);</p> <p><b>“Energetska revizija”</b> označava sistemski postupak za obezbeđivanje adekvatnog znanja o postojećem profilu potrošnje energije nekog objekta ili grupe objekata, industrijskog poslovanja i, ili ugradnje ili privatne ili javne usluge, i za utvrđivanje i kvantifikovanje mogućnosti za ekonomičnu uštedu energije, kao i za izlaganje zaključaka;</p>	<p>third party may be an energy service company (ESCO);</p> <p><b>“Energy audit”</b> means a systematic procedure to provide adequate knowledge on the existing energy consumption profile of a building or a group of buildings, of an industrial operation and/or installation or of a private or public service, and to identify and quantify cost-effective energy saving opportunities and to report on conclusions;</p>
<p><b>“Instrumentet financiare për kursimin e energjisë”</b> nënkuptojnë të gjitha instrumentet financiare siç janë fondet, subvencionet, lehtësimet nga taksat, kreditë, financimi nga pala e tretë, kontraktimi mbi performancën e energjisë, garantimi i kontratave për kursimin e energjisë dhe të tjera kontrate të lidhura me to që janë të plasuara në treg nga organet publike ose private me qëllim të mbulimit pjesërisht ose tërësisht të kostos fillestare të projektit për zbatimin i masave të përmirësimit të efijencës së energjisë;</p> <p><b>“Konsumatori përfundimtar”</b> nënkupton konsumatorin, i cili blen energji për nevojat të veta;</p>	<p><b>“Finansijski instrumenti za uštedu energije”</b> označavaju sve finansijske instrumente kao što su sredstva, subvencije, poreske olakšice, zajmovi, finansiranje treće strane, garancije za ugovor o energetskom učinku za uštedu energije i drugi ugovori u vezi sa tim koje javnost ili privatni subjekti predstavljaju na tržište sa ciljem da se delimično ili u potpunosti pokriju početni troškovi projekta za primenu mera za energetska efikasnost;</p> <p><b>“Krajnji potrošač”</b> označava potrošača koji kupuje energiju za svoju upotrebu;</p>	<p><b>“Financial instruments for energy saving”</b> mean all financial instruments such as funds, subsidies, tax relief, loans, third-party funding, energy performance contracting contract warranties for energy savings and other related contracts which are launched to the market by public or private entities with the aim of partial or full coverage of the initial project costs for the implementation of energy efficiency measures;</p> <p><b>“End consumer”</b> means a consumer purchasing energy for own use;</p>

<p>“Shpërndarësi i energjisë” nënkupton personi juridik përgjegjës për transportimin e energjisë tek konsumatori përfundimtar si dhe tek stacionet shpërndarëse që shesin energjinë për konsumatorët përfundimtar. Ky përkufizim përfshihet operatorët e sistemeve të shpërndarjes së energjisë elektrike dhe gazit natyror;</p>	<p>„Distributor energjie” oznaçava pravno lice odgovorno za isporuku energije krajnjem potrošaču i distribucijskim stanicama prodajom energije za krajnje potrošače. Ova definicija ne obuhvata operatere sistema za distribuciju električne energije i prirodnog gasa;</p>	<p>“Energy distributor” means legal person responsible for transmitting energy to the end consumer and distribution stations selling energy for end-consumers. This definition does not include electricity and natural gas distribution system operators;</p>
<p>“Operatori i sistemit të shpërndarjes” nënkupton personin juridik përgjegjës për operim, sigurimin e mirëmbajtjes dhe nëse është e nevojshme zhvillimin, e sistemit të shpërndarjes të energjisë elektrike apo gazit natyror në një rajon të caktuar dhe, ku është e aplikueshme, ndërlidhjet e tij me sistemet e tjera, dhe që është po ashtu përgjegjës për sigurimin e aftësisë të sistemit që ne periudhën afatgjatë të plotësoj kërkesat e arsyeshme për shpërndarjen e energjisë elektrike apo gazit natyror;</p>	<p>„Operator sistema za distribuciju” oznaçava preduzeće za električnu energiju ili prirodni gas odgovorno za rad, održavanje i, ako je potrebno, razvoj sistema distribucije u datoj oblasti i, gde je to moguće, za njegovu meduvezu sa drugim sistemima, kao i za obezbeđivanje dugoročne mogućnosti sistema da ispuni razumnu potražnju za distribuciju električne energije ili prirodnog gasa;</p>	<p>“Distribution system operator” means an electricity or natural gas enterprise responsible for operating, ensuring the maintenance of and, if necessary, developing the distribution system in a given area and, where applicable, its interconnections with other systems and for ensuring the long-term ability of the system to meet reasonable demands for the distribution of electricity or natural gas;</p>
<p>“PKEEBRE” nënkupton Programin e Kosovës për Eficiencë të Energjisë dhe Burime të Ripërtërishme të Energjisë.</p>	<p>“PKEEOIE” oznaçava Program Kosova za Efikasnost Energije i Obnovljive Izvore Energije.</p>	<p>“PKEEBRE” means the Kosovo Program for Energy Efficiency and Renewable Energy Efficiency.</p>
<p>“Kompania e shitjes me pakicë të energjisë” nënkupton personi juridik që i shet energji konsumatorit përfundimtar;</p>	<p>„Preduzeće za prodaju manje količine energije” oznaçava fizičko ili pravno lice koje prodaje energiju krajnjim potrošačima;</p>	<p>“Energy retail sale company” means a natural or legal person selling energy to end-consumers;</p>



<p>“Shpërndarës i vogël, operatorët e vegjël të sistemit të shpërndarjes dhe kompania e vogël për shitje me pakicë të energjisë” nënkupton person juridik, i cili shpërndan ose shet energji për konsumatorët përfundimtar me pak se 75 GWh energji ekuivalent në vit ose qe punëson me pak se 10 persona ose garkullimi vjetor dhe/ose totali i bilancit vjetor të të cilit nuk kalon 2.000.000€;</p>	<p>„Manji distributor, manji operater sistema za distribuciju i manje preduzeće za prodaju manje količine energije“ označava pravno lice koje distribuirana ili prodaje energiju krajnjim potrošačima sa manje od 75 GWh energije u toku godine, ili koje zapošljava manje od 10 lica, ili čija godišnja zarada i, ili ukupno godišnje stanje ne premašuje 2.000.000 €;</p>	<p>“Small distributor, small distribution system operator and small energy retail sale company” means legal person distributing or selling energy to end-consumers with less than 75 GWh of energy equivalent in a year, or employing less than 10 persons, or the annual turnover and/or total annual balance of which does not surpass 2.000.000€;</p>
<p><b>Neni 4</b> <b>Caku Indikativ për kursimin e energjisë</b></p> <p>1. Ministria e Energjisë dhe Minerave cakton caget indikative të përgjithshme vjetore për kursimin e energjisë.</p> <p>2. Caku indikativ i përgjithshëm vjetor për kursimin e energjisë do të jetë së paku 1% për tre vitet e para nga fillimi i zbatimit të këtij UA.</p> <p>3. Caget e përgjithshme indikative të kursimit të energjisë përcaktohen në përputhje me dispozitat dhe metodologjinë e paraqitur në Shtojcën I të këtij udhëzimi administrativ.</p>	<p><b>Član 4</b> <b>Indikativni ciljevi za uštedu energije</b></p> <p>1. Ministarstvo energetike i rudarstva je dužno da odredi opšte godišnje indikativne ciljeve za uštedu energije.</p> <p>2. Opšti godišnji indikativni cilj za uštedu energije mora činiti najmanje 1% za prve tri godine primene ovog AU.</p> <p>3. Opšti godišnji indikativni ciljevi za uštedu energije moraju se odrediti u skladu sa odredbama i metodologijom propisanom u Aneksu 1 ovog Administrativnog Uputstva.</p>	<p><b>Article 4</b> <b>Indicative energy saving goals</b></p> <p>1. The Ministry of Energy and Mining shall set general annual indicative goals for energy saving.</p> <p>2. The general annual indicative goal for energy saving shall be at least 1% for the first three years of implementation of the present AI.</p> <p>3. General annual indicative goals for energy saving shall be set in compliance with provisions and methodology prescribed by Annex 1 of the present Administrative Instruction.</p>

<p>4. Nëse faktorë të tjerë konvertues nuk janë justifikuar për qëllime të krahasimit të kursimeve të energjisë dhe për konvertimin në një njësi të krahasueshme do të përdoren faktorët konvertues të parajtur në Shtojcën II të këtij udhëzimi administrativ.</p>	<p>4. Ukoliko nisu opravdani drugi faktori konverzije sa ciljem poređenja uštede energije i pretvaranja u jedinice koje se mogu porediti, faktori konverzije propisani u Aneksu II ovog Administrativnog Uputstva moraju se primeniti.</p>	<p>4. If no other conversion factors have been justified for the aim of energy saving comparison and for conversion into comparable units, conversion factors prescribed by Annex II of the present Administrative Instruction shall apply.</p>
<p style="text-align: center;"><b>Neni 5</b></p> <p><b>Eficientia e shfrytëzimit përfundimtar të energjisë në sektorin publik</b></p> <p>1. Sektori publik në Kosovë, si konsumator përfundimtar duhet të jetë shembull në rritjen e eficientës të përdorimit të energjisë. Masat për përmirësimin e eficientës së energjisë duhet të jenë kosto-efektive dhe të mundësojnë kursim të energjisë në një interval kohor sa me të shkurtër. Masat në vijim që duhet të përdoren me prioritet janë:</p>	<p style="text-align: center;"><b>Član 5</b></p> <p><b>Energetska efikasnost krajnje potrošnje u javnom sektoru</b></p> <p>1. Javni sektor na Kosovu, kao krajnji potrošač, mora predstavljati primer u povećanju efikasne potrošnje energije. Mere unapređenja energetske efikasnosti moraju biti ekonomične i moraju omogućiti uštedu energije u najkraćem mogućem roku. Prioritetne mere koje treba preduzeti su sledeće:</p>	<p style="text-align: center;"><b>Article 5</b></p> <p><b>End-consumption energy efficiency in the public sector</b></p> <p>1. The public sector in Kosovo, as an end-consumer, must be exemplary in increasing energy consumption efficiency. Energy efficiency improvement measures shall be cost-effective and shall enable energy saving in the shortest possible timeline. Priority measures to be taken are the following:</p>
<p>a) detyrimi për të kryer auditim energjetik dhe zbatimin e rekomandimeve kosto-efektive të tyre dhe</p> <p>b) detyrimi për blerjen e pajisjeve me shkallë të lartë të eficientës së energjisë nëpërmjet futjes së</p>	<p>a) Obaveza za sprovođenje energetskih revizija i primenu preporuka istih za ekonomičnost, i</p> <p>b) Obaveza za kupovinu opreme sa visokom energetsom efikasnošću kroz uvođenje kriterijuma u</p>	<p>a) Obligation of undertaking energy audits and implementation of deriving cost-effective recommendations, and</p> <p>b) Obligation of purchasing high energy efficiency equipment through insertion of relevant</p>

<p>kritereve relevante ne procesin e tenderimit.</p> <p><b>Neni 6</b></p> <p><b>Deçyrimet për shpërndarësit e energjisë, operatorët e sistemit të shpërndarjes dhe kompanitë e shifjes me pakicë të energjisë</b></p> <p>1. Shpërndarësit e energjisë, operatorët e sistemit të shpërndarjes dhe kompanitë e shifjes me pakicë të energjisë obligohen:</p> <p>a) një herë në vit, sipas kërkesës së Ministrisë së Energjisë dhe Minerave, të sigurojnë informata statistikore lidhur me konsumatorët e tyre përfundimtar. Këto informata duhet të mundësojnë monitorimin e përmirësimit të efijencës së energjisë nga përdoruesit përfundimtar të saj si dhe cilësinë e shërbimeve energjetike;</p> <p>b) të mos kryejnë asnjë aktivitet/veprim që pengon kërkesën për dhe ofrimin e shërbimeve energjetike dhe masave të tjera përmirësuese të efijencës së energjisë;</p>	<p>procesima tendera.</p> <p><b>Çan 6</b></p> <p><b>Obaveze distributera energjie, operatera sistema za distribuciju i preduzëca za maloprodaju</b></p> <p>1. Distributeri energjie, operateri sistema za distribuciju i preduzëca za prodaju manjli količina energije dužni su:</p> <p>a) da, na godišnjoj osnovi i na zahtev Ministarstva energetike i rudarstva, obezbede statističke informacije u vezi sa krajnjim potrošačima. Te informacije će omogućiiti nadgledanje unapređenja energetske efikasnosti od strane krajnjih potrošača i kvaliteta energetskih usluga;</p> <p>b) da ne preduzimaju bilo kakve aktivnosti i, ili mere koje mogu narušiti potražnju i snabdevenost energetskim uslugama, kao i druge mere za unapređenje energetske</p>	<p>criteria in the tendering process.</p> <p><b>Article 6</b></p> <p><b>Obligations for energy distributors, distribution system operators and retail sale companies</b></p> <p>1. Energy distributors, distribution system operators and energy retail sale companies shall:</p> <p>a) provide, on annual basis, and as per request of the Ministry of Energy and Mining, statistical information related to their end-consumers. This information shall enable monitoring improvement of energy efficiency by end-consumers and quality of energy services;</p> <p>b) Not undertake any activity/action which may obstruct demand and supply of energy services and other energy efficiency improvement measures;</p>
---	--	---

<p>c) të sigurojnë ofrimin dhe promovojnë shërbime energjetike me çmime konkurruese për konsumatorët e tyre përfundimtar;</p> <p>d) të sigurojnë për konsumatorët e tyre fundore disponueshmëri të shërbimit të auditimit energjetik me çmime konkurruese dhe që realizohet në mënyrë të pavarur.</p>	<p>efikasnosti;</p> <p>c) da obezbede pružanje i promovisanje energetske usluga prema konkurentnim cenama za svoje krajnje potrošače;</p> <p>d) da, za svoje krajnje potrošače, obezbede dostupnost revizije energetske usluga prema konkurentnim cenama i nezavisno.</p>	<p>c) Ensure provision and promote energy services at competitive prices for their end-consumers;</p> <p>d) Provide, for their end-consumers, availability of energy audit services at competitive prices and independently.</p>
<p><b>Neni 7</b></p> <p><b>Hapja e tregut për kompanitë e shërbimeve energjetike (ESCO)</b></p> <p>Duhet të sigurohen kushte të barabarta konkurimi për të ofruar dhe zbatuar shërbime energjetike, auditim energjetik dhe masa për përmirësimin e efijencës së energjisë edhe për ESCO-t, instaluesit, këshilltarët dhe konsulentët e energjisë.</p>	<p><b>Član 7</b></p> <p><b>Otvaranje tržišta za preduzeća za energetske usluge (PEU)</b></p> <p>Moraju se obezbediti jednake mogućnosti konkurencije u pružanju u preduzimanju energetske usluga, energetske revizije i mera za unapređenje energetske efikasnosti i za PEU, monter, savetnike i konsultante za oblast energetske.</p>	<p><b>Article 7</b></p> <p><b>Market opening for the energy service companies (ESCO)</b></p> <p>Equal opportunities of competition shall be provided in offering and undertaking energy services, energy audits and energy efficiency improvement measures and for ESCO-s, installers, advisors and energy consultants.</p>
<p><b>Neni 8</b></p> <p><b>Disponueshmëria e informacionit</b></p> <p>Për akterët relevant të tregut, Ministria e Energjisë dhe Minerave duhet të sigurojë shpërndarje të gjerë dhe transparente të</p>	<p><b>Član 8</b></p> <p><b>Dostupnost informacija</b></p> <p>Za relevantne učesnike na tržištu, Ministarstvo energetske i rudarstva je dužno da obezbedi široku i transparentnu</p>	<p><b>Article 8</b></p> <p><b>Information availability</b></p> <p>For the relevant market players, the Ministry of Energy and Mining shall ensure wide and transparent information</p>

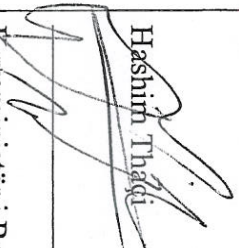
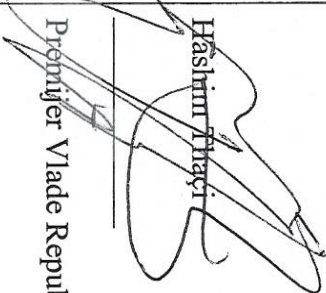
<p>informatave për mekanizmat e efijencës së energjisë dhe për kornizat financiare dhe ligjore të aprovuara për arritjen e caktit indikativ të kursimeve të energjisë në Kosovë.</p>	<p>razmenu informacija o mehanizmima energetske efikasnosti i o finansijskim i pravnim okvirima odobrenim za ostvarivanje indikativnih ciljeva za uštedu energije na Kosovu.</p>	<p>distribution on energy efficiency mechanisms and on financial and legal frameworks approved for the accomplishment of energy savings indicative goals in Kosovo.</p>
<p><b>Neni 9</b> <b>Kualifikimi dhe certifikimi</b></p> <p>Për arritjen e nivelit të lartë të kompetencës teknike, objektivitetit dhe besueshmërisë, Ministria e Energjisë dhe Minerave koordinon përpjekjet për të rregulluar procesin e kualifikimit dhe certifikimit e audituesve të energjisë, ofruesve të shërbimeve energjetike dhe zbatuesve të masave për përmirësimin e shfrytëzimit të energjisë, në përputhje me Udhëzimin Administrativ të Qeverisë mbi Auditimin Energjetik.</p>	<p><b>Član 9</b> <b>Kvalifikacija i potvrda</b></p> <p>Sa ciljem postizanja visokog nivoa tehnoške sposobnosti, objektivnosti i pouzdanosti, Ministarstvo energije i rudarstva je dužno da koordiniše napore u regulisanju procesa kvalifikacije i potvrde energetskih revizora, pružaoca energetskih sluga i sprovodioca mera za energetsku efikasnost, u skladu sa Administrativnim uputstvom za energetske revizije Vlade.</p>	<p><b>Article 9</b> <b>Qualification and certification</b></p> <p>With the aim of achieving a high level of technical competence, objectivity and reliability, the Ministry of Energy and Mining shall coordinate efforts in regulating the process of qualification and certification of energy auditors, energy service providers and implementers of energy efficiency improvement measures, in compliance with the Administrative Instruction of the Government on Energy Audits.</p>
<p><b>Neni 10</b> <b>Politika për nxitjen e përdorimit eficient të energjisë nga konsumatorët përfundimtarë</b></p> <p>1. Politika e MEM është që të orientojë dhe mbështesë Zyrtën e Rregullatorit të Energjisë (ZRrE) në zhvillimin e tarifave që</p>	<p><b>Član 10</b> <b>Politika za promovisanje efikasne potrošnje energije od strane krajnjih potrošača</b></p> <p>1. Politika MER je da vodi i podržava Regulatornu kancelariju za energetiku (RKE) u određivanju tarifa koje stimulišu</p>	<p><b>Article 10</b> <b>Policies for promoting efficiency energy consumption by end-consumers</b></p> <p>1. The MEM Policy is to guide and support the Energy Regulatory Office (ERO) in developing tariffs</p>

<p>nxisin përdorimin efiçient të energjisë nga konsumatorët përfundimtarë.</p> <p>2. MEM orienton dhe mbështet ZRRË në përpjekjet e saj që njehsimi dhe faturrimi i konsumit të energjisë nga konsumatorët përfundimtarë të saj të jenë nxitës për promovimin e efiçencës në përpunje me <i>acquis</i> dhe direktivat e Bashkimit Evropian.</p>	<p>energetsku efikasnost u potrošnji od strane krajnjih potrošača.</p> <p>2. MER je dužno da vodi i podržava RKE u njenim naporima za merenje i naplaciivanje potrošnje energije kao podsticaj za energetsku efikasnost, u skladu sa komunitarnim pravom EU i Direktivama EU.</p>	<p>which stimulate efficient energy consumption by end-consumers.</p> <p>2. MEM shall guide and support the ERO in its efforts of rendering energy consumption metering and billing an incentive for energy efficiency, in compliance with EU <i>Acquis</i> and Directives.</p>
<p><b>Neni 11</b></p> <p><b>Instrumentet financiare për kursimin e energjisë</b></p> <p>1. MEM orienton dhe mbështet ZRRË që përmes sistemit të tarifave të energjisë apo formave të tjera që ZRRË i gjykon të përshtatshme, t'u mundësojë ndërmarrjeve energjetike njohjen apo mbulimin e shpenzimeve për promovimin e efiçencës së energjisë tek konsumatorët përfundimtarë.</p> <p>2. MEM koordinon punën me Ministrinë e Ekonomisë dhe Financave, ZRRË dhe institucione të tjera relevante që të identifikojnë instrumentet dhe mekanizmat financiarë të përshtatshëm për nxitjen e përdorimit efiçient të energjisë nga përdoruesit përfundimtar. Këto instrumente</p>	<p><b>Član 11</b></p> <p><b>Finansijski instrumenti za uštedu energije</b></p> <p>1. MER je dužno da vodi i podržava RKE, kroz tarife sisteme za energiju ili druge oblike koje RKE smatra pogodnim, kako bi se omogućilo preduzimanje mera u polju energije za privatanje ili pokrivanje troškova za promovisanje energetske efikasnosti kod krajnjih potrošača.</p> <p>2. MER je dužno da koordiniše napore sa Ministarstvom ekonomije i finansija, RKE i drugim relevantnim institucijama u utvrđivanju pogodnih finansijskih instrumenata i mehanizama za promovisanje efikasne potrošnje energije od strane krajnjih potrošača. Ti</p>	<p><b>Article 11</b></p> <p><b>Financial instruments for energy saving</b></p> <p>1. MEM shall guide and support the ERO, through energy tariff systems or other forms deemed suitable by ERO, in enabling energy undertakings to recognize or cover expenses for the promotion of energy efficiency in end-consumers.</p> <p>2. MEM shall coordinate efforts with the Ministry of Economy and Finances, the ERO and other relevant institutions in identifying suitable financial instruments and mechanisms for promotion of efficient consumption of energy by end-consumers. These instruments and</p>

<p>dhe mekanizma zbatohen në përputhje me kuadrin ligjor dhe rregullator në Kosovë.</p> <p><b>Neni 12</b> <b>Auditimet energjetike</b></p> <p>Në nxitje të promovimit të përdorimit eficient të energjisë MEM në pajtim me udhëzimin administrativ Auditimi Energjetik 05/2008 rregullon procesin e auditimit energjetik dhe detyron auditimin e përdoruesve përfundimtar publik.</p> <p><b>Neni 13</b> <b>Raportet</b></p> <p>1. MEM do të rishikojë çdo tri vite Programin e Kosovës për Efiçencë të Energjisë dhe Burime të Ripërtërishme të Energjisë (PKEEBRE). PKEEBRE pëmban masat për përmirësimin e efiçencës së energjisë të identifikuarra për arritjen e qaqeve të paraqitur në Nenin 4 të këtij UA.</p> <p>2. Rishikimi i PKEEBRE në fund të vitit 2009 dhe atyre që do të pasojnë atë, do të përfshijë edhe:</p>	<p>instrumenti i mekanizmi moraju se primenijvati u skladu sa pravnim i regulatornim okvirom važećim na Kosovu.</p> <p><b>Član 12</b> <b>Energetske revizije</b></p> <p>Prilikom stimulisanja efikasne potrošnje energije, MER, u skladu sa Administrativnom Uputstvom 05/2008 Energetska Revizija, je reguliše proces energetske revizije i obavezujuće javne revizije krajnjih potrošača.</p> <p><b>Član 13</b> <b>Izveštaji</b></p> <p>1. MER je dužno da razmotri Kosovski program za energetske efikasnost i obnovljive izvore energije (KEERES) svake treće godine. KEERES mora da obezbedi mere za unapređenje energetske efikasnosti koje će se utvrditi za ostvarivanje ciljeva propisanih u članu 4. ovog A.U.</p> <p>2. Pregled KEERES na kraju 2009 godine, kao i budući pregledi, mora da obuhvati:</p>	<p>mechanisms shall apply in compliance with the legal and regulatory framework applicable in Kosovo.</p> <p><b>Article 12</b> <b>Energy audits</b></p> <p>In stimulating efficient energy consumption, the MEM, in compliance with the Administrative Instruction 05/2008 on Energy Audits, shall regulate the energy audit process and binding public end-consumer audits.</p> <p><b>Article 13</b> <b>Reports</b></p> <p>1. MEM shall review the Kosovo Energy Efficiency and Renewable Energy Source Program (KEERES) each three years. The KEERES shall provide on energy efficiency improvement measures identified for the achievement of goals prescribed by Article 4 of the present AI.</p> <p>2. KEERES Review at the end of 2009 and those in the future shall include:</p>
--	--	---

<p>a) një analizë të hollësishme të rezultateve nga zbatimi i PKEEBRE;</p> <p>b) rezultatet lidhur me plotësimin e cagueve të kursimeve të energjisë të paraqitura në Nenin 4 të këtij UA;</p> <p>c) identifikimin e masave shpresë të kërkuara për plotësimin e deficiteve të mundshme dhe arritjen e cagueve indikative të përcaktuara për periudhën në vijim;</p> <p>d) plan efikas për monitorimin e ecurisë së zbatimit të PKEEBRE.</p>	<p>a) detaljinu analizë rezultata primene KEEBRES-a;</p> <p>b) rezultate koji se odnose na ostvarene ciljeve za uštedu energije predviđene u članu 4. ovog AU;</p> <p>c) utvrđivanje dodatnih mera neophodnih za uklanjanje mogućih propusta i ostvarivanje indikativnih ciljeva postavljenih za nastupajuću period;</p> <p>d) efikasan plan za nadgledanje primene KEEBRES-a.</p>	<p>a) a detailed analysis of results of the KEEBRES implementation;</p> <p>b) results related to accomplishment of energy saving goals provided on by Article 4 of the present AI;</p> <p>c) identification of additional measures required for filling potential gaps and achieving indicative goals set for the incoming period;</p> <p>d) an effective plan of monitoring implementation of KEEBRES.</p>
<p style="text-align: center;"><b>Neni 14</b> <b>Mbikëqyrja</b></p> <p>1. Inspektorati i Energjisë i themeluar me Ligjin për energjinë nr. 2004/8 neni 32, do të marrë të gjitha masat e nevojshme që ka në kompetencë për të realizuar aktivitetet të inspektimit dhe mbikëqyrjes për obligimet që dalin nga ky Udhëzim.</p>	<p style="text-align: center;"><b>Član 14</b> <b>Praćenje</b></p> <p>1. Inspektorat za energetiku, ustanovljen u skladu sa Zakonom o energetici br. 2004/8, članom 32, dužan je da preduzme sve neophodne mere koje su u njegovoj nadležnosti za sprovođenje inspekcije i aktivnosti praćenja koje proizilaze iz ovog Uputstva.</p>	<p style="text-align: center;"><b>Article 14</b> <b>Surveillance</b></p> <p>1. The Energy Inspectorate, established pursuant to Law on Energy No. 2004/8 Article 32, shall undertake all necessary measures in its competence to undertake inspection and surveillance activities deriving from the present Instruction.</p>



<p>2. Shkelje sipas këtij Udhëzimi kryejnë të gjithë ata konsumator që nuk përmblushin kërkesat e nenit 6 dhe 7 të këtij Udhëzimi.</p> <p style="text-align: center;"><b>Neni 15</b> <b>Hyrja në fuqi</b></p> <p>Ky Udhëzim Administrativ hyn në fuqi pas aprovimit nga Qeveria e Kosovës dhe nënshkrimit nga Kryeministri i Kosovës.</p> <p style="text-align: center;"> Hashim Thaci Kryeministër i Republikës së Kosovës</p> <p style="text-align: right;">31 Korrik 2008</p>	<p>2. Smatraće se da potrošači koji ne ispoštuju uslove člana 6. i člana 7. ovog Uputstva krše odredbe u skladu sa ovim Uputstvom.</p> <p style="text-align: center;"><b>Član 15</b> <b>Stupanje na snagu</b></p> <p>his Administrative Instruction will be enforced after Government approval and and signing it by the Prime Minister of Kosovo.</p> <p style="text-align: center;">Hashim Thaci _____ Prime Minister of the Republic of Kosovo</p> <p style="text-align: right;">31 July 2008</p>	<p>2. Consumers which do not comply to requirements of Articles 6 and 7 of the present Instruction are considered to be in violation of provisions pursuant to this Instruction.</p> <p style="text-align: center;"><b>Article 15</b> <b>Entry into force</b></p> <p>Ovaj administrativna uredba stupa na snazi posle usvajanja od strane Vlade Kosova i potpisa Premijera Kosova.</p> <p style="text-align: center;"> Hashim Thaci Premijer Vlade Republike Kosova</p> <p style="text-align: right;">31 Juli 2008</p>
---	--	---

## Shtojca I

### Metodologjia për llogaritjen e caqeve indikative të kursimit të energjisë

Metodologjia e përdorur për llogaritjen e cakut indikativ të kursimit të energjisë të paraqitur në Nenin 4 do të jetë si në vijim:

1. Për të llogaritur vlerën mesatare të konsumit vjetor duhet të përdoren të dhënat zyrtare në dispozicion mbi konsumin vjetor të energjisë nga të gjithë konsumatorët e saj përfundimtar në pesë vitet e fundit para fillimit të implementimit të këtij Udhëzimi Administrativ.

Ky konsum final i energjisë duhet të jetë shuma e energjisë së shpërndarë ose shitur konsumatorëve përfundimtar gjatë periudhës pesë-vjeçare, e modifikuar/përshtatur kjo për gradë-ditët, ndryshimet strukturore ose ndryshimet në prodhim.

Në bazë të kësaj sasive mesatare vjetore të konsumit do të llogaritet vetem nje herë caku i kursimit të energjisë dhe vlera absolute e llogaritur e energjisë për tu kursyer aplikohet për tere periudhën.

Caku indikativ për kursimin e energjisë duhet:

- (a) të konsistojë në 3% të sasisë të konsumit vjetor mesatar të referuar më lartë;
- (b) të matet pas tre viteve të aplikimit të këtij Udhëzimi Administrativ;
- (c) të jetë rezultat i kursimeve kumulative të energjisë vjetore të kursyer te arritur përgjatë tre viteve të zbatimit të këtij Udhëzimi Administrativ;
- (d) arritja përmes shërbimeve energjetike dhe masave tjera për përmirësimin e efijencës së energjisë.

Kjo metodologji për matjen e kursimeve të energjisë siguron që totali i kursimeve të energjisë të përshkruar nga ky Udhëzim Administrativ është shumë fiks, dhe kështu e pavarur nga rritja e ardhshme e GDP dhe prej çfarëdo rritje të konsumimit të energjisë.

Parashikohet që në fillim Kosova të përdorë metodën e llogaritjes nga lart – poshtë<sup>1</sup>, e cila nënkupton që sasia e energjisë së kursyer të llogaritet duke përdorur si pikë fillestare energjinë e kursyer në nivel nacional apo në nivel sektorial. Pastaj bëhet përshtatja e të dhënave vjetore, për të neutralizuar ndikimin e faktorëve të jashtëm si ndryshimi i gradë-ditëve, ndryshimet strukturore, llojllojshmëria e produkteve, etj. për të përcaktuar një matës që jep indikacion të drejtë për totalin e përmirësimit të efijencës së energjisë siç përshkruhet më poshtë.

Kursimet e energjisë duhet të përcaktohen nga matja dhe/apo vlerësimi i konsumit, para dhe pas zbatimit të masës, nderkohë që kryhet edhe përshtatja dhe normalizimi i kushteve të jashtme që zakonisht ndikojnë në përdorimin e energjisë, kushte këto të cilat mund të ndryshojnë me kalimin e kohës. Këto lloj kushtesh mund të përbëhen nga një ose disa prej faktorëve të mëposhtëm:

- (a) kushtet atmosferike, si grade-ditët;
- (b) masa e okupimit (mbushja e hotelit, p.sh.);
- (c) orari i punës (orët e punës) për ndërtesa jobanesore;
- (d) instalimi i intensitetit të pajisjes (plant throughput) dhe shumëllojshmëria e produktit;
- (e) instalimi i intensitetit të pajisjes (plant throughput), niveli i prodhimit, vëllimi ose vlera e shtuar, përfshirë ndryshimet në nivelin e GDP-së;
- (f) oraret për instalime dhe automjete;
- (g) marrëdhënia me njësitet tjera.

2. Caku indikativ i kursimeve të energjisë duhet të paraqitet në terma absolute në GWh, ose ekuivalente të tij, llogaritur në përputhje me Shtojcën II.

## Shtojca II

### Përmbajtja e energjisë së karburanteve të zgjedhura për shfrytëzim përfundimtarë — tabela shëndrruese

Produkti Energjetik	kJ (NCV)	kgoe (NCV)	kËh (NCV)
1 kg qymyr koks	28 500	0,676	7,917
1 kg qymyr i fort	17 200 — 30 700	0,411 — 0,733	4,778 — 8,528
1 kg qymyr të kaftë briket	20 000	0,478	5,556
1 kg linjit i zi	10 500 — 21 000	0,251 — 0,502	2,917 — 5,833
1 kg qymyr i kaftë	5 600 — 10 500	0,134 — 0,251	1,556 — 2,917
1 kg naftë	8 000 — 9 000	0,191 — 0,215	2,222 — 2,500
1 kg torfë	7 800 — 13 800	0,186 — 0,330	2,167 — 3,833
1 kg briketat torfë	16 000 — 16 800	0,382 — 0,401	4,444 — 4,667
1 kg tepricat nga lëndët djegëse (vajë i rëndë)	40 000	0,955	11,111
1 kg karburanti vaji të lëngët	42 300	1,010	11,750
1 kg benzinë	44 000	1,051	12,222
1 kg vaj guri	40 000	0,955	11,111
1 kg karburantet e naftës të lëngshme	46 000	1,099	12,778
1 kg gaz natyror (1)	47 200	1,126	13,10
1 kg gaz natyral i lëngshëm	45 190	1,079	12,553
1 kg dru (25 % lagështi) (2)	13 800	0,330	3,833
1 kg peleta/tulla druri	16 800	0,401	4,667
1 kg mbeturina	7 400 — 10 700	0,177 — 0,256 2	2,056 — 2,97
1 MJ ngrohja qendrore	1 000	0,024	0,278
1 kËh energji elektrike	3 600	0,086	1 (3)

Burimi: Eurostat

(1) 93 % metan.

(2) Vlera te tjera mund të aplikohen varësisht nga lloji i drurit të përdorur në Kosovë.

(3) Për kursimet në kWh të energjise elektrike mund të përdoret koefecienti 2,5 që reflekton mesataren prej 40% të vlerësuar për eficiency e gjenerimit në Bashkimin Evropian në periudhën e cakuat. Kosova mund të aplikojë tjetër koefecient me kusht që kjo të justifikohet.

## Aneks I

### Metodologija računjanja indikativnih ciljeva za uštedu energije

Metodologija upotrebljena u računjanju indikativnih ciljeva za uštedu energije, u skladu sa članom 4. je sledeća:

1. Za procenu vrednosti uštede u godišnjoj potrošnji potrebno je upotrebiti zvanične podatke koji su na raspolaganju o godišnjoj potrošnji energije kod svih krajnjih potrošača u poslednjih pet godina pre sprovođenja Administrativnog uputstva.

Konačna potrošnja energije mora predstavljati iznos energije distribuirane ili prodane krajnim potrošačima u poslednjih pet godina, modifikovano/prilagođeno prema stepenu/danu, strukturalnim ili proizvodnim promenama.

U skladu sa prosečnom godišnjom potrošnjom, cilj uštede energije se procenjuje samo jednom, a apsolutna vrednost energije koja će biti uštedena primenjuje se za celokupan period.

Indikativni ciljevi uštede energije moraju:

- (a) Izositi 3% od prosečne godišnje potrošnje, kako je gore navedeno;
- (b) Predstavljati mere preduzete tri godine nakon primene ovog Administrativnog uputstva;
- (c) Predstavljati rezultat kumulativne godišnje uštede energije, ostvarene u poslednje tri godine primene Administrativnog uputstva;
- (d) Biti ostvareni preko energetske usluge i drugih mera za poboljšanje energetske efikasnosti.

Ova metodologija procene uštede energije omogućava da ukupna ušteda energije, kao što je opisano u Administrativnom uputstvu, predstavlja fiksni iznos, dakle nezavisan od rasta BDP ili mogućeg rasta potrošnje energije.

Predviđa se da će Kosovo koristiti pristup od vrha ka dole na početku<sup>2</sup>, što znači da će se količina uštedene energije računati korišćenjem uštedene energije na nacionalnom ili sektorskom nivou kao početna tačka. Dalje, prilagođiće se godišnji podaci kako bi se neutralizovao uticaj spoljašnjih faktora, kao što su promena stepena/dana, strukturne promene, raznolikost proizvoda, itd., kako bi se odredio odgovarajući pokazatelj ukupnog napretka u pravcu energetske efikasnosti opisane u daljem tekstu.

Ušteda energije se mora odrediti merenjem i, ili procenom potrošnje pre i posle primene mera, dok će se spoljašnji faktori koji mogu uticati na potrošnju energije prilagoditi i normalizovati prema različitim periodima. Ti se uslovi mogu sastojati od jednog ili više faktora:

- (a) Atmosferski uticaji, kao što su stepeni/dani;
- (b) Procenat popunjenosti mesta (npr: smeštaj u hotelima);
- (c) Radno vreme za objekte koji nisu stambeni;
- (d) Ugrađivanje opreme, intenzitet (popustljivost centrala) i raznolikost proizvoda;
- (e) Uraspored za ugradnje i vozila;
- (f) Odnosi sa ostalim blokovima.

2. Indikativni ciljevi za uštedu energije moraju se predstaviti u apsolutnom smislu u GWh ili slično, proračunatim u skladu sa Aneksom II.

## Aneks II

### Energetski sadržaj goriva izabranog za krajnju potrošnju – Tabela konverzije

Energetski proizvod	kJ (NCV)	kgoe (NCV)	kWh (NCV)
1 kg koks	28 500	0,676	7,917
1 kg kameni ugalj	17 200 — 30 700	0,411 — 0,733	4,778 — 8,528
1 kg briket	20 000	0,478	5,556
1 kg mrki ugalj	10 500 — 21 000	0,251 — 0,502	2,917 — 5,833
1 kg lignit	5 600 — 10 500	0,134 — 0,251	1,556 — 2,917
1 kg nafta	8 000 — 9 000	0,191 — 0,215	2,222 — 2,500
1 kg treset	7 800 — 13 800	0,186 — 0,330	2,167 — 3,833
1 kg briket treseta	16 000 — 16 800	0,382 — 0,401	4,444 — 4,667
1 kg ostaci nafte (mazut)	40 000	0,955	11,111
1 kg tečno naftno gorivo	42 300	1,010	11,750
1 kg benzin	44 000	1,051	12,222
1 kg ugalj-nafta	40 000	0,955	11,111
1 kg tečni pterolej	46 000	1,099	12,778
1 kg prirodni gas (1)	47 200	1,126	13,10
1 kg tečni prirodni gas	45 190	1,079	12,553
1 kg drvo (25 % vlažnosti)	13 800	0,330	3,833
(2)			
1 kg drvene palete	16 800	0,401	4,667
1 kg otpad	7 400 — 10 700	0,177 — 0,256 2	2,056 — 2,97
1 MJ centralno grejanje	1 000	0,024	0,278
1 kWh struja	3 600	0,086	1 (3)

Izvor: Eurostat

(1) 93 % metana.

(2) Mogu važiti i druge vrednosti u zavisnosti od vrste drveta koje se koristi na Kosovu.

(3) Za Wh uštedene električne energije, može se koristiti odnos od 2,5, koji odražava prosečnu vrednost od 40% izračunatih prema efikasnosti proizvodnje, određenih od strane Evropske unije u datom periodu. Kosovo može primeniti druge stope, uz obrazloženje.

## Annex I

### Calculation methodology for indicative goals for energy saving

The methodology used in calculating indicative goals for energy saving, pursuant to Article 4, shall be the following:

1. To calculate the average value of annual consumption, available official data must be used on annual energy consumption from all end-users in the last five years before implementation of the Administrative Instruction.

This end-consumption of energy must be the amount of energy distributed or sold to end-users in the last five years, modified/adapted on grade/days, structural changes or generation changes.

Pursuant to this average annual consumption, the energy saving goal shall be calculated only once, and the absolute energy value to be saved is applied on the whole period.

Energy saving indicative goals must:

- (e) Consist of 3% of the average annual consumption referred to above;
- (f) Be measures following three years of application of this Administrative Instruction;
- (g) Be a result of cumulative annual energy saved, achieved in the last three years of implementation of the Administrative Instruction;
- (h) Achieved through energy services and other measures for energy efficiency improvement.

This calculation methodology for energy savings ensures that the total energy saving as prescribed by the Administrative Instruction is a fixed amount, thus independent from the future GDP growth or any increased energy consumption.

It is envisaged that Kosovo shall use the top to bottom approach in the beginning<sup>3</sup>, which means that the amount of saved energy shall be calculated by using the energy saved at a national or sector level as a starting point. Further, the adaptation of annual data shall take place to neutralize the impact of external factors, such as changing grade/days, structural changes, diversity of products, etc., to determine a proper measurable indicator of the total improvement of energy efficiency described in the following.



The energy savings must be determined by consumption measurement and/or assessment, before and after implementation of measures, while adaptation and normalization of external factors which may have an impact on energy consumption shall take place for different periods. These conditions may be comprised of one or more factors as provided below:

- (g) Atmospheric conditions, such as grade/days;
- (h) Occupation ratio (e.g. accommodation in a hotel)
- (i) Working hours for non-residential buildings;
- (j) Installation of equipment intensity (plant throughput) and variety of products;
- (k) Installation of equipment intensity (plant throughput), level of production, volume or added value, including changes in the GDP level;
- (l) Schedules for installations and vehicles;
- (m) Relations with other units.

2. The indicative goals for energy savings must be presented in absolute terms in GWh or equivalent, calculated pursuant to Annex II.

## Annex II

### Energy content of fuels selected for end-use – Conversion Table

Energy product	kJ (NCV)	kgoe (NCV)	kWh (NCV)
1 kg coal coke	28 500	0,676	7,917
1 kg stone coal	17 200 — 30 700	0,411 — 0,733	4,778 — 8,528
1 kg brown coal, briquette	20 000	0,478	5,556
1 kg black lignite	10 500 — 21 000	0,251 — 0,502	2,917 — 5,833
1 kg brown coal	5 600 — 10 500	0,134 — 0,251	1,556 — 2,917
1 kg oil	8 000 — 9 000	0,191 — 0,215	2,222 — 2,500
1 kg turf	7 800 — 13 800	0,186 — 0,330	2,167 — 3,833
1 kg turf briquette	16 000 — 16 800	0,382 — 0,401	4,444 — 4,667
1 kg petroleum remnants (heavy oil)	40 000	0,955	11,111
1 kg liquid oil fuel	42 300	1,010	11,750
1 kg petrol	44 000	1,051	12,222
1 kg coal-oil	40 000	0,955	11,111
1 kg liquid petroleum fuel	46 000	1,099	12,778
1 kg natural gas (1)	47 200	1,126	13,10
1 kg liquid natural gas	45 190	1,079	12,553
1 kg wood (25 % humidity) (2)	13 800	0,330	3,833
1 kg wood pallets/bricks	16 800	0,401	4,667
1 kg waste	7 400 — 10 700	0,177 — 0,256 2	2,056 — 2,97
1 MJ central heating	1 000	0,024	0,278
1 kWh electricity	3 600	0,086	1 (3)

Source: Eurostat

(1) 93 % methane.

(2) Other values may apply, depending on wood type used in Kosovo.

(3) For kWh electricity savings, a ratio of 2,5 may be used, reflecting an average value of 40% estimated on generation efficiency set by the European Union in a set period. Kosovo may apply a different rate, given the justification.